

ირინე ჟვანია - ფსიქოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თამარ აბაშიძე - ფსიქოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნანა მაკარაძე - განათლების დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ზუსტ მეცნიერებათა და განათლების ფაკულტეტი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მარინე გურგენიძე - განათლების დოქტორი, ასოც. პროფესორი, ზუსტ მეცნიერებათა და განათლების ფაკულტეტი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ინკლუზიური განათლება რეგიონული უნივერსიტეტების პერსპექტივიდან

მოცემული კვლევა წარმოადგენს კვლევითი პროექტის ნაწილს, რომელიც განხორციელდა სსიპ შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებულ საგრანტო პროექტის - „მასწავლებლები ინკლუზიური განათლების მხარდასაჭერად“, (გრანტი №FR-21-3869) - ფარგლებში.

მოცემულ კვლევაში წარმოდგენილია სამ რეგიონულ სახელმწიფო უნივერსიტეტში (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) ინკლუზიური განათლების მიმართ აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის დამოკიდებულებების ანალიზი.

კვლევა ჩატარდა თვისებრივი მეთოდის გამოყენებით, წინასწარ შედგენილი გზამკვლევით, რომელიც ეფუძნება საერთაშორისო ინსტრუმენტს ინკლუზიის ინდექსს (The Index for Inclusion; Booth, T., Ainscow, M. (2011)). გზამკვლევი მოიცავს ცხრა ღია შეკითხვას და ეხება სამ ძირითად სფეროს. კვლევა ეყრდნობა უნივერსიტეტებში ჩატარებული სამი ფოკუს ჯგუფისა და თვრამეტი სიღრმისეული ინტერვიუს მონაცემების ანალიზს. კვლევაში მონაწილეობა მიიღეს უნივერსიტეტების ადმინისტრაციულმა და აკადემიურმა პერსონალმა.

კვლევის შედეგების ანალიზმა აჩვენა, რომ უნივერსიტეტების წარმომადგენლები აცნობიერებენ ინკლუზიური განათლების მნიშვნელობას და ცდილობენ ინკლუზიური პრაქტიკის დანერგვას თავიანთ ინსტიტუციებში. თითოეული უნივერსიტეტი, თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში, ხელს უწყობს სტუდენტებსა და თანამშრომლებს ზოგადად და საგანგებოდ ითვალისწინებს შშმ და სსსმ სტუდენტების საჭიროებებსა, თუ ინტერესებს.

შშმ და სსსმ სტუდენტების მხარდაჭერა გამოიხატება ძირითადად ფიზიკური გარემოს ადაპტირებაში, რაც ბოლო წლებში უმაღლესი სასწავლებლებისათვის აკრედიტაციის სტანდარტის ერთ-ერთი ძირითადი მოთხოვნაა და, შესაბამისად, ყველა უნივერსიტეტში მეტ-ნაკლებად ადაპტირებულია ფიზიკური გარემო გადაადგილების პრობლემების მქონე შშმ-ებისათვის. მხარდამჭერ ღონისძიებად შეიძლება მივიჩნიოთ სასწავლო პროცესის დაგეგმვა სსსმ და შშმ სტუდენტებისათვის მოსახერხებელ სივრცეში, მათი შესაძლებლობების გათვალისწინება აუდიტორიებში განთავსებისას, სპეციალური პირობების შექმნა გამოცდების ჩატარებისას, დამატებითი დროის გამოყოფა ლექტორების მხრიდან, შეღავათები სწავლის დაფინანსებაში. ფაქტობრივად, ვერც ერთი უნივერსიტეტი ვერ სთავაზობს სათანადო მხარდაჭერას სენსორული დარღვევების მქონე სტუდენტებს, შესაბამისად, მხედველობისა და სმენის შეზღუდვების მქონე სტუდენტები თითქმის არ გვხვდებიან უნივერსიტეტებში. უნივერსიტეტებს არა აქვთ არც ადაპტირებული სასწავლო რესურსი და არ ჰყავთ სათანადოდ

მომზადებული პერსონალი. განათლების მიმართულების პერსონალი ყველაზე უკეთ ერკვევა ინკლუზიური განათლების პრინციპებში.

მხარდამჭერი გარემოს შექმნაზე უნივერსიტეტის სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულის სხდომებზე იშვიათად მსჯელობენ, პრობლემებზე რეაგირება კი ძირითადად რეაქტიულია. ინკლუზიური გარემოს შესაქმნელად საჭირო რესურსების მობილიზაციისთვის უნივერსიტეტებმა ბოლო წლებში შედარებით აქტიურად დაიწყეს მუშაობა.

საკვანძო სიტყვები: ინკლუზიური კულტურა, ინკლუზიური პოლიტიკა, ინკლუზიური პრაქტიკის დანერგვა.

Irini Zhvania - Ph.D., Associate Professor, Faculty of Psychology and Education Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Tamara Abashidze - Ph.D., Associate Professor, Faculty of Psychology and Education Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Nana Makaradze - Ph.D., Associate Professor, Faculty of Exact and Natural Sciences, Batumi Shota Rustaveli State University

Marine Gurgensidze - Ph.D., Associate Professor, Faculty of Exact and Natural Sciences, Batumi Shota Rustaveli State University

Inclusive Education from the Perspective of Regional Universities

The study analyzes the attitudes of academic and administrative staff towards inclusive education in three regional universities (Batumi Shota Rustaveli State University, Akaki Tsereteli State University, and Iakob Gogebashvili Telavi State University). The research is a part of the grant project "Teachers for Inclusive Education" (Grant No. FR-21-3869) funded by the Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia. The research is conducted using a qualitative method, by means of a questionnaire based on the Index for Inclusion (Booth, T., Ainscow, M. (2015)). The study focuses on three main spheres: the integration of inclusive culture, the development of inclusive policies, and the implementation of inclusive practices.

The research includes an analysis of data obtained through deep interviews and focus groups with informants from mentioned universities. The research participants included university administrators, representatives of the teaching process and quality assurance management, deans of faculties, heads of the educational departments, and academic staff.

The analysis of the research findings reveals that university representatives recognize the importance of inclusive education and strive to implement inclusive practices within their institutions. However, the study also highlights several challenges that hinder the full realization of inclusive education. These challenges include the lack of a clear institutional vision and mission regarding inclusive education, insufficient support services for students with disabilities, limited awareness and training opportunities for staff, and the need for enhanced collaboration among different stakeholders.

Overall, the research provides valuable insights into the current state of inclusive education in regional universities and identifies areas that require attention and improvement. The findings can inform future policy development and guide universities in creating more inclusive and supportive learning environments for all students.

Keywords: Inclusive culture, inclusive policy, inclusive practice

